

Glas Radnika

Šinvoz – primer pljačke i simbol solidarnosti

U ovom broju:

Borba za Šinvoz do pobeđe

Noam Čomski podržao radnike Šinvoza

Vreme je da uzmemo sudbinu u svoje ruke

Slučaj zrenjaninskog Šinvoza oslikava svu dubinu propadanja privrede i društva u Srbiji nakon osam godina tranzicije ka kapitalizmu. Istovremeno, međutim, borba radnika Šinvoza za oporavak preduzeća ukazuje na način kako se propadanje može zaustaviti.

Vladin Savet za borbu protiv korupcije, Anketni odbor Grada Zrenjanina o Šinvozu i čitava progresivna javnost u Srbiji, slažu se u oceni da je Šinvoz namereno oteran u stečaj, u dogovoru između bivšeg većinskog vlasnika **Nebojše Ivkovića** i Agencije za privatizaciju. Ivković je, kao i

Podrška radnicima Šinvoza

Više levičarskih kolektiva iz Beograda i Zrenjanina najavilo je da će tokom aprila organizovati javno potpisivanje pisma podrške na beogradskim trgovima, kao i da će organizovati koncerte podrške radnicima Šinvoza na kojima će se pismo potpisivati.

Pisma će biti upućena na adrese Predsednika Republike, premijera i ministra unutrašnjih poslova.

U pismu je sadržan zahtev da se preduzmu „mere iz svoje nadležnosti kako bi se zaustavila pljačka državne imovine i imovine malih akcionara u AD Šinvoz Zrenjanin, i kako bi se vratilo na posao više od 600 radnika ove fabrike, koji već dve godine žive bez ikakvih primanja“.

U pismu se navodi da je Vlada Srbije „borbu protiv korupcije i očuvanje radnih mesta uvrstila među svoje prioritete za ovu godinu. Ukoliko zaista želite da ispunite ove zadatke, neophodno je da se što hitnije založite da se u Šinvozu otklone razorne posledice pljačke i nesavesnog rada državnih organa“.

mnogi slični njemu, hteo neograničenu samovolju nad preduzećem (veću čak i od one koju mu daje Zakon o privatizaciji!), a da bi je ostvario, morao je da se reši svih zakonskih i ugovornih obaveza prema državi, malim akcionarima i zaposlenima, to jest da fabriku zaduži kod svojih firmi, obustavi proizvodnju, izazove stečaj, a onda preuzme celokupnu imovinu kao najveći poverilac. U Srbiji ovo nije nikakav izuzetak, naprotiv, radi se o rasprostranjenom obrascu pomoću kog su razni **Ivkovići** opljačkali na hiljade Šinvoza, ostavivši radnike bez posla, akcionare bez imovine, državu bez privrede.

Podjednako odgovorna za pljačku koliko i **Ivković**, korumpirana državna administracija troši naš novac na smišljanje uvek novih „pravničkih“ izgovora, sa uvek istim zaključkom: lopovi su u pravu, a mi nismo! Neke „mafije“ se, istina, povremeno hapse, ali samo da bi se zataškala nekontrolisana moć prave mafije – političke i finansijske elite, čija je samovolja svakim danom sve veća. Političari iz bivših i sadašnjih režima se, doduše, povremeno međusobno optužuju za nekakve „afere“,

ali kada bi zaista bilo namere da se „afere“ razreše, **Velimir Ilić** bi već naveliko odgovarao zbog stanja u koje je tokom svog mandata doveo železnicu. Činjenica da se protiv **Ilića** ne vodi nikakav postupak, a da je **Ivkoviću** omogućeno da zatvori jedinog preostalog remontera vozova u Srbiji, jasno ukazuje na sporazum između političkih stranaka – ono što jedna vlada pokrade, sledeća će prosto pustiti da propadne, da se ne bi postavilo pitanje odgovornosti i zaustavio mehanizam pljačke i zataškavanja u kom se svi tako dobro snalaze. Zato borba za oporavak Šinvoza predstavlja opasnost za svaku vladu, i zato će svaki **Mrkonjić** samo nastaviti tamo gde je stao neki **Ilić**.

Deindustrijalizacija kroz koju prolazi naša privreda nije samo posledica stihije. Hiljade radnika koji su nekada radili u moćnoj zrenjaninskoj industriji, danas se nadaju zaposlenju u *green field* preduzećima, gde im je od kvalifikacija potrebno da znaju da broje do 10, da nisu daltonisti i da pristaju na nadnicu nižu od ostalih u regionu. Po uzoru na zrenjaninsku „viziju“, širom Srbije niču nove „Slobodne

zone“. S druge strane, „bolonjska“ reforma nalaže da se visoko obrazovanje prilagodi zahtevima tržišta, kojim caruje pakt između vlasti i kapitala, tako da Srbija sve više postaje, ako već nije i postala, duboko podeljena između obespravljenih nekvalifikovanih radnika na jednoj strani, i samovoljnih moćnika i njihovih eksperata za prodaju magle na drugoj. Industrija poput Šinvoza se, jednostavno, ne uklapa u ovakav koncept društva, odnosno u cenu rada do koje ovakva tranzicija treba da dovede.

Dinkićevo Ministarstvo ekonomije je nedavno ocenilo da su građani suviše očekivali od privatizacije, i da ovaj proces nije

mogao da reši sve nagomilane probleme u privredi. Verovatno i nije. Ipak, Šinvoz je osnovan u Austro-Ugarskoj 1887. godine. Radio je i u karadorđevićevskoj, i u socijalističkoj Jugoslaviji, i Miloševićevoj Srbiji. Preživio je dva svetska rata i sankcije UN ne prestajući sa radom, da bi na posletku dočekaio i „demokratiju“ **Dinkića** i **Velimira Ilića**.

U državi sa najgorom železnicom od svih prethodnih, Šinvoz je pao pod stečaj.

Gde je izlaz?

Uz solidarnu podršku kolega iz Jugoremedije i drugih zrenjaninskih preduzeća,

Pismo Noama Čomskog predsedniku Srbije, premijeru i ministru policije

Poštovani,

Pišem Vam povodom informacija koje sam dobio u vezi privatizacije i stečaja zrenjaninskog Šinvoza i sudbine preko 600 radnika-akcionara koji su pre stečaja bili zaposleni u ovoj fabrici.

Od decembra 2007. godine radnici-akcionari Šinvoza su u protestu, jer su izgubili svoju imovinu i radna mesta zato što je većinski vlasnik Nebojša Ivković namerno doveo firmu u stečaj, ali i zbog izrazito neodgovornog i nezakonitog postupanja Agencije za privatizaciju. Ove činjenice su utvrdili Vladin Savet za borbu protiv korupcije i Anketni odbor o Šinvozu koji je osnovao Grad Zrenjanin. Ipak, Državno tužilaštvo i Trgovinski sud ignorišu ove nalaze, dok Agencija za privatizaciju i Ministarstvo ekonomije poriču činjenice ne preduzimajući ništa da otklone posledice svog nezakonitog rada.

Molim Vas i Vašu instituciju da učinite sve što je u Vašoj moći kako bi zaštitili pravo radnika-akcionara Šinvoza na rad i privatnu svojinu, da sprečite pljačku ove fabrike i propast preko 600 porodica u gradu koji je već opustošen posledicama ekonomske tranzicije.

Uviđajući nastojanje Vaše vlade da učvrsti demokratiju u Srbiji, siguran sam da shvatate da je zaštita temeljnih prava radnika i malih akcionara presudna za uspeh demokratskih reformi. Država koja poštuje samo interese bogatih, a ne i prava ostalih građana, ne može postati slobodna država, već samo zemlja robova.

Srdačno Vaš,
Noam Čomski

radnici Šinvoza su se krajem 2007. godine organizovali da ne dozvole propast svog preduzeća. I pored činjenice da već dve godine nemaju nikakva primanja, uprkos svim tragedijama koje su ih zadesile (u noći između 15. i 16. januara 2008. godine, na protestu u Domu sindikata, preminuo je četrdesetogodišnji radnik Šinvoza **Radislav Stojanov**; prethodnih godina, trojica radnika su zbog nemaštine izvršila samoubistvo), protest radnika Šinvoza i dalje ne jenjava. Naprotiv, njihova uporna i dosledna borba, sa zahtevom da im se vrati oteto vlasništvo i da Šinvoz ponovo proradi, poslednjih meseci je počela da daje sve ozbiljnije rezultate. Iako sud i tužilaštvo i dalje odbijaju da prihvate činjenice koje očigledno ukazuju na prevaru, birokratski izgovori postaju sve besmisleniji kada se souče sa širokom javnom podrškom radničkoj borbi, kako domaćom tako i međunarodnom. Pismo podrške koje je potpisao **Noam Čomski**, samo je

najpoznatiji primer solidarnosti sa radnicima Šinvoza. Prethodila mu je podrška čitave lokalne zajednice, počev od kolega iz drugih preduzeća, pa do Skupštine Grada Zrenjanina, koja je početkom marta ove godine jednoglasno usvojila nalaze i preporuke Anketnog odbora.

Solidarnost je naše najjače oružje u borbi protiv moćnika. Razni **Miškovići** su sve drugo već odavno "privatizovali" – političke stranke, vladu, opoziciju, vojsku, policiju, sudije, eksperte, medije – ali solidarna podrška nas ostalih se prosto ne može kupiti, i u njoj leži naša najveća snaga.

Na žalost, kriza duga skoro dvadeset godina, učinila je da se okrenemo isključivo preživljavanju, i u tome leži najveća snaga vlasti u Srbiji.

Ipak, primer borbe zrenjaninskih radnika govori da može i drugačije. Pre pet godina, Jugoremedija je bila jedan u moru štrajkova protiv korupcije u privatizaciji. Marta 2007. godine, postala je jedina fa-

brika u Srbiji kojom upravljaju radnici-akcionari. Decembra iste godine, Jugoremedija je bila prvi solidarni oslonac u borbi radnika Šinvoza. Danas, radnici Šinvoza su na pragu uspeha koji će biti oslonac za dalju borbu. Njihov uspeh, međutim, sada zavisi od širine solidarne podrške iz čitave Srbije.

Takođe, od širine solidarne podrške u Srbiji zavisi i da li ćemo postati pijaca jeftine radne snage, ili društvo slobodnih ljudi.

Radnici različitih preduzeća u Srbiji, koje spaja upropašćavanje istovetnim privatizacijskim mahinacijama, danas se sami i izolovani bore protiv finansijske i političke mafije. Ukoliko se tako nastavi, ova će borba biti osuđena na propast. Zrenjaninski radnici uspeali su da se udruže na nivou nekoliko preduzeća i grada, ali to nije dovoljno da se naša prava nametnu iznad interesa moćnika. Zbog toga pozivamo sve koji žele da žive u slobodi od mafijaške represije, životom dostojnim čoveka,

da podrže borbu radnika Šinvoza za pravo na život i rad, tako što će potpisati pismo upućeno predstavnicima vlasti u Srbiji sa zahtevom da prekinu da štite interese mafije, i da rade ono što jeste posao vlade koja sebe naziva demokratskom – da sprovede volju naroda.

U ovom slučaju, to znači:

- da vrate Šinvoz njegovim zakonitim vlasnicima, radnicima-akcionarima i Republici Srbiji.

- da u saradnji sa radnicima-akcionarima Šinvoza omoguće da fabrika ponovo proradi.

Solidarnost nije samo vrlina nas "običnih" ljudi, ona je i naš prevashodni interes, jer nemamo na koga drugog da se oslonimo, sem jedni na druge.

Sadašnja podrška borbi radnika Šinvoza postaće oslonac svakoj daljoj borbi za istinsku demokratizaciju društva koja je u interesu svih nas.

Proglas

Granskog sindikata Prehrane, poljoprivrede, ugostiteljstva, turizma, duvanske industrije i vodoprivrede "Nezavisnost"

Svim radnicima, svim nezaposlenima, svim mladima, svim penzionerima, svim obespravljenim građanima!

Pozivamo sve radnike, sve sindikate, sve ljude koji vole svoj narod i žele da ga spasu bede i propasti, da nam se pridruže u obnovi autentične borbe za hleb, rad i slobodu. Za pravo na život za sve!

Vreme je da uzmemo svoju sudbinu u svoje ruke.

Ujedinimo se oko zahteva:

Zahtevamo zabranu otpuštanja radnika i zabranu stečajeva i likvidacija preduzeća mahinacijama njihovih novih većinskih privatnih vlasnika. Oni namernim štetnim ugovorima zadužuju jedna svoja preduzeća kod drugih, isto tako svojih, preduzeća, prelivaju kapital, pljačkaju preduzeće, obespravljaju manjinske vlasnike i radnike.

Zahtevamo da vlada preuzme uplatu duga za zdravstvene i penzije doprinose svuda gde ti doprinosi kasne i da za to preuzima udeo u vlasništvu privatnih preduzeća. Narodno zdravlje je važnije od profita pohlepnih novih gazda.

Zahtevamo da vlada obezbedi redovnu isplatu egzistencijalnog minimuma svim radnicima u svim preduzećima i svim nezaposlenim.

Zahtevamo zabranu privatizacije ključnih nacionalnih ekonomskih resursa i velikih javnih preduzeća. Ako vlada

nije sposobna da upravlja tim resursima i preduzećima za opštu dobrobit, neka to javno prizna i smesta podnese ostavku

Dosta je pljački i obespravljanja radnika i bacanja najširih slojeva stanovništva u bedu koja im ugrožava i sam goli život!

Okupimo se u što većem broju oko ovog programa i spremajmo se da ga nametnemo demokratskim sredstvima poput javnih manifestacija i štrajkova sve do generalnog štrajka. Snaga radničke klase, snaga naroda, je samo u jedinstvu i nezavisnoj organizaciji.

Izgradimo konačno to jedinstvo i te organizacije. Izgradimo ga udruženim snagama

Neka prvi korak ove inicijative budu masovne manifestacije oko ovih zahteva Prvog maja ove godine. Obeležimo konačno radnički praznik istinskom radničkom borbom za svoja prava i svoje živote.

Tranzicija nas je lišila najvećeg dela naših prava i tekovina u korist malobrojne parazitske i kriminogene grupe novih privatnih vlasnika naših preduzeća. Imamo pravo i obavezu da branimo naše živote i naša radna mesta protiv "tajkunske demokratije".

Mrvice u vidu obećanih "socijalnih programa", otimaju nam se likvidacijama naših opljačkanih preduzeća i njihovim namer-

no izazvanim stečajevima. Vlade i njihove agencije za privatizaciju svojski učestvuju u tim mahinacijama. Ne libe se čak ni od tog da sudovima nareda da u radnim sporovima štite poslodavačke prevarante protiv radnika koji zahtevaju makar isplate svojih bednih zarada. U toku je neobjavljeni rat političke i poslovne "elite" protiv radnika.

Svetska kriza je samo produbila i ubrzala te razorne procese i preti sve surovijom bedom i nezaposlenošću. Vlada Srbije je obezbedila milijardu i dvesta miliona evra za "antikriznu pomoć privredi", tj. za besplatne kredite i obrtni kapital gazdama koji će ponovo napuniti džepove a preduzeća gurnuti u stečajevе u kojima se pojavljuju kao većinski poverioci prema samima sebi, odnosno prema svojoj većinskoj upravi, i izbacuju radnike na ulicu.

Mi se protivimo takvoj "pomoći privredi". Jedini način da se zaista doprinese

ekonomskom i socijalnom oporavku jeste da se taj novac upotrebi za pomoć radnicima i renacionalizaciju preduzeća pod radničkom kontrolom. Radnici su zainteresovaniji za opstanak preduzeća od njihovih nominalnih vlasnika.

Zbog toga zahtevamo otpis dugova između preduzeća u vlasništvu istog vlasnika i poništaj svih stečajeva koji su vlasnici izazvali namernim štetnim ugovorima i zaduživanjima preduzeća.

Lista preduzeća koja su žrtve takvih mahinacija svakim danom je sve duža i duža. Samo neki primeri takve antiradničke prakse su: Fabrika vagona u Kraljevu, Bratstvo u Subotici, Šinvoz u Zrenjaninu, Vital u Vrbasa, Sunce u Somboru, Sloga u Perlezu, PIK u Kikindi, a samo u Zrenjaninu i samo u našoj grani, Industrija piva, IPOK, šećerana, mesna industrija BEK...

Što pre upotpunimo našu listu zahteva potpunim spiskom preduzeća prema čijim radnicima zahtevamo ispravljanje nepravdi. **Ne dozvolimo da se radnici pojedinačnih preduzeća i dalje sami nose sa tajkunskom i političkom mafijom, nego se branimo složno i jedinstveno.** Napad na svakog od nas, napad na svako naše preduzeće jeste napad na nas sve, jeste napad na radni narod.

Najhitnija isplata zakasnelih plata i isplata dobavljača iz fonda države za pomoć privredi i privremeno preuzimanje srazmernog dela vlasništva nad preduzećem od strane države. Ukoliko vlasnik ni u nekom razumnom roku (šest meseci) ne udovolji svojim obavezama, ne može državi da vrati dug za isplatu zakasnelih plata i ne može da obezbedi proizvodnju i funkci-

PARTIJE I POLITIČARI?

ZLURADI PARADI

Svakom po zaslugi! www.zluradi-paradi.anarhija.org

onisanje preduzeća, treba objaviti bankrot i konačno nacionalizovati preduzeće. Samo država može takvim preduzećima obezbediti obrtni kapital i tržište i samo radnička kontrola može biti odbrana od korupcije i ponovne pljačke. Samo tako se mogu sprečiti pojave poput one da vlada uvozi rashodovane švedske vagona za železnicu, a uništava naše domaće fabrike za proizvodnju i remont vagona i lokomotiva.

Milioni francuskih radnika su na poziv svih svojih sindikalnih centrala, dva puta od početka ove godine, stupili u generalni štrajk i izašli na demonstracije zahtevajući

zakonsku zabranu otpuštanja i zaštitu svojih prava i života.

Vreme je da i naši sindikati konačno ozbiljno stupe na put zaštite radničkih interesa i života. Inače će radnici morati da krenu u tu borbu bez njih, pa i protiv njih.

izdavač:

Pokret za slobodu – Freedom Fight

www.freedomfight.net

www.pokret.net

www.zmagazin.net

info@pokret.net

063/83.83.882